

Warszawa, 04-12-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

III.7051.1.2024.KP

Pani
Izabela Leszczyna
Minister Zdrowia
e-PUAP

Szanowna Pani Minister,

na podstawie napływających do Biura Rzecznika skarg pragnę przedstawić problem długotrwałości postępowań prowadzonych w zakresie rozpoznawania i stwierdzania chorób zawodowych.

Na mocy przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1836) zostało określone (między innymi) sposób i tryb postępowania dotyczący zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzania chorób zawodowych oraz podmioty właściwe w sprawie rozpoznawania chorób zawodowych.

Decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej albo decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydaje właściwy inspektor sanitarny, w szczególności w oparciu o uzyskane orzeczenie lekarskie, które jest warunkiem koniecznym do wydania decyzji przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Zgodnie z § 5 przedmiotowego rozporządzenia właściwym do orzekania w zakresie chorób zawodowych jest lekarz spełniający wymagania kwalifikacyjne określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 437) zatrudniony w jednej z

jednostek orzecznich, wymienionych w rozporządzeniu jako jednostki orzecznice I stopnia. Natomiast w sytuacji, gdy pracownik lub był pracownik, badany w jednostce orzecznicej I stopnia nie zgadza się z treścią orzeczenia lekarskiego, może stosownie do treści § 7 rozporządzenia wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania przez jednostkę orzecznicej II stopnia.

Z napływających do Rzecznika Praw Obywatelskich skarg wynika, że od wielu lat występuje problem z długim procedowaniem w tych sprawach przez jednostki orzecznice. Zwłaszcza problem ten uwidacznia się na przykładzie oczekiwania przez osoby zainteresowane na rozpoczęcie procesu diagnostyczno – orzecznicej przez jednostkę orzecznicej II stopnia. Wskazywać choćby na to może przykład osoby, która czekała na badanie w jednostce orzecznicej II stopnia ponad dwa lata (od kwietnia 2022 r. do lipca 2024 r.), przy czym z informacji będących w posiadaniu Rzecznika wynika, że przypadek ten nie jest odosobniony i w podobnej sytuacji znajduje się wiele osób oczekujących na rozpoznanie ich odwołania.

Wpływ na istniejącą sytuację ma niewątpliwie fakt, że aktualnie jedyną uprawnioną jednostką orzecznicej II rozpoznającą sprawy odwoławcze z terenu całej Polski jest Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi.

Istotne jest przy tym, że bardzo długi czas oczekiwania na orzeczenie lekarskie przekłada się na bardzo długi czas stwierdzania choroby zawodowej przez jednostki Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zwłaszcza, że decyzja o stwierdzeniu choroby zawodowej bądź braku podstaw do jej stwierdzenia wydana przez właściwego państwowego inspektora sanitarnego może być przedmiotem odwołania do organu wyższego stopnia, a następnie kontroli sądowej, w wyniku której może dojść do uchylecia decyzji organów Inspekcji Sanitarnej przez sąd ze wskazaniem na konieczność uzupełnienia materiału dowodowego i ponownego rozpoznania sprawy. Zdarza się przy tym, że taka sytuacja powtarza się wielokrotnie w stosunku do jednej osoby, a postępowanie o ustalenie choroby zawodowej względem danej osoby trwa przez wiele lat.

Jednakże przepisy regulujące tok postępowania jednostek orzecznich I i II stopnia, nie określają terminów w jakich jednostki te są zobligowane do wydawania orzeczeń lekarskich. Przekłada się to na brak możliwości po stronie organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej do skutecznego oddziaływania na jednostki orzecznice w zakresie przeprowadzanego przez nie procesu diagnostyczno-orzecznicej.

Natomiast dysponowanie orzeczeniem o stwierdzeniu choroby zawodowej jest zasadniczym warunkiem do wnioskowania przez osobę zainteresowaną o przyznanie świadczeń określonych między innymi na gruncie przepisów ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2189 ze zm.).

W opinii Rzecznika Praw Obywatelskich sytuacja często wieloletniego oczekiwania na wydanie orzeczenia przez jednostki orzecznicze medycyny pracy, w związku z brakiem określania na gruncie przepisów terminów do ich wydania, pozbawia osoby zainteresowane możliwości dochodzenia ich praw w rozsądnym terminie i wymaga wnikliwej analizy oraz wdrożenia stosownych mechanizmów naprawczych.

W związku z powyższym działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.) byłbym wdzięczny za informację, czy Pani Minister zamierza podjąć działania w przedmiotowej sprawie, mające na celu usprawnienia postępowania diagnostyczno-orzeczniczego w zakresie orzekania o chorobach zawodowych np. poprzez wprowadzenie terminów, a przez to skrócenia okresu oczekiwania na uzyskanie orzeczenia lekarskiego w tym zakresie.

Będę także wdzięczny za poinformowanie, czy przebieg procesu diagnostyczno-orzeczniczego w sprawach o stwierdzenie choroby zawodowej bądź jej braku jest przedmiotem monitorowania przez Ministerstwo Zdrowia, w szczególności w aspekcie jego długości, a jeśli tak jaki jest aktualnie średni czas oczekiwania na wydanie orzeczenia lekarskiego przez poszczególne stopnie jednostek orzecznich.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/